

**Samningur
um starfsskilyrði mjólkurframleiðslu**

Landbúnaðarráðherra, fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands, og Bændasamtök Íslands gera með sér eftirfarandi samning um starfsskilyrði mjólkurframleiðslu á grundvelli 30. gr. laga nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum með síðari breytingum.

1. gr.

Markmið samningsins.

Markmið þessa samnings eru:

- 1.1. Að skapa rekstrarumhverfi í framleiðslu og vinnslu mjólkurafurða, sem leiði af sér aukna hagkvæmni.
- 1.2. Að bæta afkomumöguleika í mjólkurframleiðslu svo að nauðsynleg nýliðun verði og eðlileg endurnýjun fjárfestinga geti orðið.
- 1.3. Að nýta á sem bestan hátt skilyrði til framleiðslu mjólkur fyrir markað innanlands og aðra þá markaði sem teljast hagkvæmir og viðhalda þeim stöðugleika sem náðst hefur milli framleiðslu og eftirspurnar.

2. gr.

Um hugtök.

- 2.1. **Heildargreiðslumark** er tiltekið magn mjólkur, mælt í lítrum, sem ákveðið er skv. 3. gr. og skiptist í greiðslumark lögbýla.
- 2.2. **Greiðslumark lögbýla** er tiltekið magn mjólkur, mælt í lítrum, sem ákveðið er fyrir hvert lögbýli, sbr. gr. 4.2. og veitir rétt til beinnar greiðslu úr ríkissjóði.
- 2.3. **Bein greiðsla** er stuðningur við framleiðslu og markað fyrir mjólkurafurðir, greiddur úr ríkissjóði til greiðslumarkshafa.

3. gr.

Heildargreiðslumark mjólkur.

- 3.1. Heildargreiðslumark mjólkur skal ákveðið þremur mánuðum fyrir upphaf verðlagsárs vegna framleiðslu þess verðlagsárs. Við þá ákvörðun skal byggt á neyslu innlendra mjólkurvara sem farið hafa um afurðastöðvar undanfarandi tólf mánaða tímabil og áætlun Framleiðsluráðs landbúnaðarins um neyslu mjólkurafurða fyrir komandi verðlagsár að teknu tilliti til birgða. Miða skal við gildandi stuðla um samsetningu mjólkurafurða skv. ákvörðun Framkvæmdanefndar búvörusamninga. Verði sala mjólkurafurða undir heildargreiðslumarki ársins, þannig að birgðir aukist, kemur mismunur til lækkunar á heildargreiðslumarki næsta árs. Á sama hátt hækkar heildargreiðslumark ef sala eykst. Birgðir sem verða til vegna framleiðslu einstakra mjólkurframleiðenda umfram greiðslumark, sbr. gr. 3.3, teljast ekki með við ákvörðun heildargreiðslumarks.
- 3.2. Landbúnaðarráðherra skal, að fengnum tillögum Framleiðsluráðs landbúnaðarins, ákveða heildargreiðslumark fyrir hvert verðlagsár.
- 3.3. Rétthafa greiðslumarks er heimilt að framleiða mjólk umfram greiðslumark og skal sú framleiðsla fara á erlendan markað á ábyrgð hans og viðkomandi afurðastöðvar. Framkvæmdanefnd búvörusamninga getur þó heimilað sölu þessara vara innanlands ef heildarframleiðsla verður minni en sala og birgðastaða gefur tilefni til.

4. gr.

Greiðslumark lögbýla.

- 4.1. Greiðslumark er bundið við lögbýli og skal það skráð á eina kennitölu, nema um fleiri sjálfstæða rekstraraðila sé að ræða. Þar sem fleiri aðilar standa saman að búrekstri skal það skráð sérstaklega hjá Framleiðsluráði landbúnaðarins.
- 4.2. Greiðslumark hvers lögbýlis verður við upphaf gildistíma þessa samnings jafnt greiðslumarki þess eins og það verður skráð hjá Framleiðsluráði landbúnaðarins við lok verðlagsársins 1997-1998 að teknu tilliti til breytinga sem gerðar kunna að verða á heildargreiðslumarki vegna verðlagsársins 1998-1999 skv. grein 3.1 og að teknu tilliti til viðskipta með greiðslumark fyrir 1. september 1998. Síðan breytist greiðslumark hvers lögbýlis í hlutfalli við breytingar á heildargreiðslumarki, við breytingar skv. gr. 5.2 og til samræmis við kaup eða sölu á greiðslumarki skv. gr. 5.3 eða á annan þann hátt sem kann að verða ákveðið skv. samningi þessum.
- 4.3. Beinir greiðslur skulu nema 47,1% af lágmarksverði á hverjum tíma sem kveðið er á um í 6. gr. Skal hluti þeirra greiðslna vera óháður framleiðslu að því tilskildu að framleiðsla lögbýlis sé ekki minni en tilskilið lágmark, hluta skal greiða eftir framleiðslu og hluta skal greiða þannig að það stuðli að æskilegri dreifingu innleggs eftir mánuðum. Beinir greiðslur skulu greiddast mánaðarlega og skal Framkvæmdanefnd búvörusamninga ákveða nánar greiðslutilhögun og fráviksmörk beinna greiðslna fyrir upphaf hvers verðlagsárs, að fengnum tillögum Landssambands kúabænda.

5. gr.

Skráning og viðskipti með greiðslumark.

- 5.1. Framleiðsluráð landbúnaðarins skal, í umboði landbúnaðarráðuneytisins, halda skrá yfir rétthafa greiðslumarks og færa í hana jafnóðum þær breytingar sem á því verða. Rétthafaskipti á greiðslumarki taka gildi þegar staðfesting Framleiðsluráðs landbúnaðarins liggur fyrir.
- 5.2. Nýti rétthafi greiðslumarks það ekki til framleiðslu að neinu leyti í full tvö verðlagsár, fellur það niður hjá viðkomandi rétthafa, enda hafi Framleiðsluráð landbúnaðarins kynnt honum rétt hans til sölu eða geymslu greiðslumarksins. Framkvæmdanefnd búvörusamninga er heimilt að ráðstafa þessu greiðslumarki til frumbýlinga, en að öðru leyti bætist það við greiðslumark annarra rétthafa í hlutfalli við skráð greiðslumark þeirra. Óski rétthafi eftir að halda greiðslumarki á jörð sinni án þess að nýta það til framleiðslu, getur hann lagt það inn til geymslu hjá Framleiðsluráði landbúnaðarins út gildistíma samnings þessa. Greiðslumark þetta breytist ekki meðan það er í geymslu.
- 5.3. Viðskipti með greiðslumark eru heimil. Sé ábúandi annar en eigandi, þarf samþykki hans fyrir sölu. Öll viðskipti með greiðslumark skulu fara um einn markað sem Framleiðsluráð landbúnaðarins, eða annar aðili sem landbúnaðarráðherra ákveður, annast. Starfsreglur kvótamarkaðar skulu ákveðnar í reglugerð sem landbúnaðarráðherra setur að fenginni umsögn Landssambands kúabænda.
- 5.4. Í þeim tilgangi að auka sveigjanleika núverandi kvótakerfis, auðvelda tilfærslu á greiðslumarki milli framleiðenda, auðvelda nýliðun og stuðla að raunhæfu verðlagi á greiðslumarki, munu samningsaðilar standa að könnun og mati á leiðum til að ná þessum markmiðum. Könnun þessi skal m.a. ná til mats á áhrifum hugsanlegra breytinga á hag mjólkurframleiðenda, tilkostnað mjólkurframleiðslunnar hjá framleiðendum og afurðstöðvum, nýliðun innan greinarinnar og jafnvægi milli framleiðslu og eftirspurnar eftir mjólkurafurðum. Stefnt skal að því að könnuninni ljúki fyrir 1. júní 1998.

AST

TS

Verði niðurstaða könnunarinnar sú að einhver eða einhverjar tillögur á grunni hennar þjóni þeim markmiðum sem fram koma í 1. grein samningsins og þeim sem nefnd eru hér að ofan, mun Framkvæmdanefnd búvörusamninga, í samráði við stjórn Landssambands kúabænda, beita sér fyrir að efni þeirra verði fellt inn í samninginn eða tengt framkvæmd hans.

6. gr.

Afurðaverð.

- 6.1. Verðlagsnefnd búvara annast verðlagningu mjólkurvara. Nefndin skal þannig skipuð:
Tveir fulltrúar launþegasamtaka tilnefndir af Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja og Alþýðusambandi Íslands. Noti annar aðilinn ekki tilnefningarrétt sinn færast réttur hans til hins. Noti hvorugur aðilinn tilnefningarrétt sinn tilnefnir félagsmálaráðherra fulltrúa í þeirra stað.
Tveir fulltrúar tilnefndir af Bændasamtökum Íslands og Landssambandi kúabænda sameiginlega. Einn fulltrúi tilnefndur af Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði. Noti þau ekki tilnefningarrétt sinn skal landbúnaðarráðherra tilnefna fulltrúa í þeirra stað.
Landbúnaðarráðherra skipar einn fulltrúa án tilnefningar og skal hann jafnframt vera formaður nefndarinnar.
Varamenn skulu tilnefndir á sama hátt. Komi upp jöfn staða atkvæða þegar fjallað er um málefni mjólkurframleiðslunnar, sker atkvæði formanns úr um niðurstöðu.
- 6.2. Verðlagsnefnd ákveður við upphaf hvers verðlagsárs, í fyrsta sinn 1. september 1998, lágmarksverð fyrir mjólk til bænda sem miðast við 1. flokks mjólk. Hverri afurðastöð er heimilt að greiða framleiðendum hærra verð en lágmarksverð. Afurðastöð er heimilt að greiða lægra verð fyrir mjólk sem ekki stenst viðmiðunargæði skv. reglugerð um mjólk og mjólkurvörur. Ákvörðun lágmarksverðs skal miða við bú af hagkvæmri stærð, með framleiðsluáðstöðu þar sem tekin er hliðsjón af heilbrigðis- og aðbúnaðarkröfum og hagkvæmum framleiðsluháttum. Áætlað vinnuframlag skili endurgjaldi hliðstæðu og gerist hjá starfsstéttum sem bera sambærilega ábyrgð á rekstri og mæta hliðstæðum kröfum um viðveru og færni. Ákvörðun Verðlagsnefndar um lágmarksverð skal tekin til endurskoðunar innan verðlagsársins komi fram um það ósk í nefndinni.
- 6.3. Verðlagsnefnd ákveður í hvert sinn sem ákvörðun um lágmarksverð til bænda er tekin, heildsöluverð mjólkur og mjólkurafurða. Verðlagning í heildsölu nær til nýmjólkur, rjóma, undanrennu, skyrs (þakkaðs og óþakkaðs), smjörs, osta (26 og 17% í heilum og hálfum stykkjum), undanrennudufts, þ.m.t. undanrennuduft til iðnaðar og nýmjólkurdufts, þ.m.t. nýmjólkurduft til iðnaðar. Verðlagning skal taka mið af þróun almennra rekstrarskilyrða fyrirtækja í líkum rekstri svo og afkomu mjólkurbúanna.
Verðlagsnefnd skal strax við upphaf starfs síns hefja aðlögun heildsöluverðs einstakra vörutegunda að breyttu rekstrarumhverfi og viðskiptaháttum. Slíkri aðlögun einstakra vörutegunda skal lokið eigi síðar en 30. júní 2001, en þá skal Verðlagsnefnd hætta verðlagningu mjólkur og mjólkurvara í heildsölu.
- 6.4. Afurðastöðvar skulu greiða gjald vegna verðtilfærslu af hverjum mjólkurlítra innan greiðslumarks, sem veginn er inn í mjólkurbú. Gjaldið greiðist út vegna sölu tiltekinna afurða eftir ákvörðun Verðlagsnefndar og skv. reglugerð sem landbúnaðarráðherra setur.
Verðlagsnefnd getur að fengnum tillögum afurðastöðva eða samtaka þeirra, ákveðið frekari verðtilfærslu til niðurfærslu á verði tiltekinna afurða með takmarkað verðþol.

A.T.

A

A

Fyrirkomulag verðtilfærslna tekur gildi 1. september 1998 og gildir til loka samningsins.

7. gr.

Hagræðing og stuðningur.

- 7.1. Þeim fjármunum sem eftir verða í verðmiðlunarsjóði þegar lokið er lögbundnum verkefnum hans, skal ráðstafa til eftirtalinna verkefna:
- Rannsókn- og þróunarverkefna í framleiðslu og vinnslu mjólkur.
 - Endurmenntunar er leiði til meiri gæða og hagræðingar í framleiðslu mjólkur.
 - Hagrannsókn vegna verðlagningar og úttektar á stöðu framleiðslu og/eða vinnslu mjólkur.
 - Lækkunar á tilteknum mjólkurafurðum.

Landbúnaðarráðherra skal ráðstafa fjármunum úr sjóðnum til þessara verkefna að fengnum tillögum Verðlagsnefndar búvara.

- 7.2. Ríkissjóður leggur fram á samningstímanum fjármuni sem Framkvæmdanefnd búvörusamninga ráðstafar til verkefna undir stafflið a og b í 1. lið 7. gr að fengnum tillögum Fagráðs í nautgriparækt. Heimilt er að ráðstafa hluta þessara fjármuna til þróunar á starfsemi afleysingahringa hjá mjólkurframleiðendum.

Ár	1999	2000	2001
Upphæð í millj. kr.	10,0	7,5	5,0

8. gr.

Innflutningur mjólkurvara.

- 8.1. Aðilar eru sammála um að ekki verði gripið til lækkunar tollverndar eða annarra ráðstafana sem orsakað gætu ójafnvægi milli framleiðslu og sölu mjólkurvara, umfram þær skuldbindingar sem gerðar verða með alþjóðasamningum.

9. gr.

Endurskoðun samnings.

- 9.1. Samningsaðilar geta hvor um sig farið fram á viðræður um endurskoðun á samningnum eða einstökum atriðum hans.
- 9.2. Að fjórum árum liðnum frá upphafi gildistíma samningsins skulu samningsaðilar kanna framkvæmd hans og í framhaldi af þeirri könnun hefja viðræður um áframhaldandi stefnumótun og gerð nýs samnings. Við þá vinnu skal m.a. lagt sérstakt mat á stöðu kvótakerfisins og hvort, hvernig og þá hvenær leggja á það niður og hvað taki þá við.

10. gr.

Framkvæmd og gildistími.

- 10.1. Samningur þessi gildir frá og með 1. september 1998 til og með loka verðlagsárs árið 2005.
- 10.2. Samningsaðilar skulu hafa reglubundið samráð um framkvæmd samnings þessa. Komi upp ágreiningur um framkvæmd samningsins eru aðilar sammála um að skipaður verði hverju sinni þriggja manna gerðardómur til að skera úr um ágreiningsefni. Aðilar tilnefni hvor fyrir sig einn mann í dóminn. Leitað skal til Hæstaréttar Íslands um að tilnefna formann dómsins, nema aðilar komi

A.T.

f

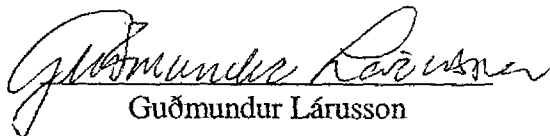
af

sér saman um oddamann. Úrskurður gerðardóms er bindandi fyrir samningsaðila.
Samningur þessi er gerður í tveimur samhljóða eintökum. Skulu Bændasamtök Íslands halda öðru en landbúnaðarráðherra hinu.

Reykjavík, 17. desember 1997

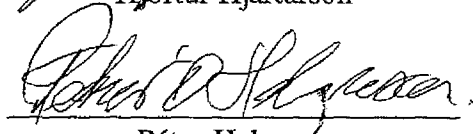
F. h. Bændasamtaka Íslands
(Með fyrirvara um samþykki
í almenntri atkvæðagreiðslu
mjólkurframleiðenda)

Ari Teitsson

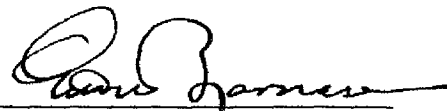

Guðmundur Lárusson

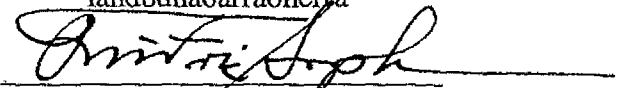

Guðmundur Þorsteinsson

Hjörtur Hjartarson

Pétur Helgason

F. h. ríkisstjórnar Íslands
(Með fyrirvara um nauðsynlegar
lagaheimildir Alþingis)

Guðmundur Bjarnason
landbúnaðarráðherra

Friðrik Sophusson,
fjármálaráðherra